

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

November 3-án, 1861.



SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara öngyédre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasás sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. 6. minden hirdetés után 30 kr bályozási, Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál közöltesik.

KIADÓ-HIVATAL :
Központosa, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 2-án 1861.

A Királyhágón túli törvényhatóságoknak meg adva a kegyelmi döfés. Fölmentettek a halálos ítéletek azon exasperatioja alól, hogy egy némelyike végig nézze társainak erőszakos kivégeztetését hasonló sors bizonyos tudásával : valamennyinek egyszerre lön életfömla elmettsze.

Jam proximus ardet Ucalegon; a mi perczek is meg lehetnek számlálva s ez állapot, bár áll is róla, hogy nem alkalmas messze kiható tervek alkotására : a halál utáni reputatio érdekénél s egy jövő életbeni hit erejénél fogva a komoly magabizalls, kiengesztelődés, kibékülés állapotba szokott lenni.

Ha visszatekintünk egy éves multunkra; ha keressük az eredményt, mi annyi jóakarat, hazaszeretet és áldozatkészség sugallta törekvéseinknek jutalma lön : bizony kevés vigasztalót találunk. De a mint már egyik alkalommal megjegyeztük, jutalom nekünk az is, hogy ha együttélő polgártársainkkal az óhajtott testveries összesimulás valami örven-dett mérvben nem is sikerült, legalább a fejlettség, személy- és vagyonbátorlét vesélyeztetése, a közcsend és rend felbomlása sem fejlettek ki oly ijesztő alakban, mint alkotmányos létünk ellenségeinek titkos és nyilvános ármánykodásaitól tartani lehet.

Azért e drága időt, a mi még hátra van alkotmányos tengéletünk rövid napjaiból, fordítsuk ha lehet, egész igyekezettel arra, hogy a midőn szét-ozlottatunk a nyilvános élet küzdteréről, a kölcsönös idegenség, gyűlölet és boszúvágy helyett, váljunk el utógondolatok nélküli ösztönös, békülékenység érzetével s ekkép egy közös jobb jövő iránti biztosabb reménnyel kebleinkben.

Hányszor mondtunk ki törvényhatósági közgyűléseken, irtuk meg jegyzőkönyveinkben, fel- és átiratainkban, hogy mi alkotmányunk áldásaiból a testverieség és tökéletes jogegyenlőség alapján kívánunk osztozni hazánk minden polgárával nemzet- és valálkülönbség nélkül. Csak kettőt kötöttünk ki magunknak : hogy a jogok kiterjesztése alkotmányos uton történjék, s hogy hazánk területe szét ne daraboltassék.

Elleneink udvariasabb része doctrinaireknek nevezett el bennünket; mások kétségbevonták akaratunk ösztönöségét s alkotmányos formáinkhoz ragaszkodásunkban a hátulso ajtó keresetk, melyen igéreteink teljesítése elől visszahúzódní szándékoznak. S az absolutismus párthívei diadalörmömben tombolnak, hogy közöttünk, hol a czél ugyanaz volna, közös szabadság, közös jóllét : az eszközök és a kivitel modora feletti meghasonlás közös elnyomást, közös szolgasságot hoz fejünkre !

"En quo discordia civis
perduxit miseros !"

Tehát csakugyan oly mélyen gyökereznék-e bennünk az egymás elleni gyűlölet, oly lerázhatlan átoksúly gyanánt nehézkednék-e rajtunk az egymást meg nem értés, hogy e miatt lehetlenné tegyük egymásnak az alkotmányos szabadság kivívását és élvezését s mindannyiszor az absolutismust segítségünk fölébe, a rendfentartás ürügye alatt, minden nemesebb mozgalmat is elnyomó uralgásra ?

Ne engedjük oda magunkat e misantropiára vezető hiedelemnek; mert a történelem lapjain nem egyedüli példa a szent hegyre kivonult békétlen római népnek, a hon válságos pillanataiban szelid capacitatio utjání kiengesztelése.

Azt halljuk, s mondhatnók illetékes helyekről, hogy román és szász atyáinkfai részéről óhajtsák nyilvánulna egy velünk, magyarokkal tartandó közös értekezlet iránt oly nagy fontosságu napi kérdéseink tárgyában. Óhajtanák, hogy közülök és közülünk is jöjjön össze néhány tekintélyesebb, s az illető felek közbizalmát bíró egyéniség, élöszóval s a szűkebb körüi összejövetel bizalmas tartaléktalanságával eszméket cserélni azon iránypontok felett, melyek a hazánk e részbeli nemzetiségek együttes működésének alkotmányunk helyreállításában, alapjául, biztosítékul szolgálhatnak.

Ha e hír való, a miben egyébiránt két-kedni semmi nagy okunk, mi habár alkotmányos institutiok rendes életműfolyamában zugtanácskozásoknak, conventiculumoknak barátai nem vagyunk, a jelen válságos körülmények közepette készséggel fogadandónak vélnök e közeledési szándékot s óhajtanók, hogy a hivattottak találjanak módot arra, hogy egy ily értekezlet ne csak létrejöhessen, hanem valamint a fesztelen véleménynyilvánítás tekintetében, úgy a felülről vagy alülről jöhető tilalom, roszáls vagy gyanúsítás ellen biztosítva legyen.

A nyilvános térení discussió, szóval a gyűléstermekben, vagy tollal a sajtó mezején, még a legkorlátlanabb szólásszabadság mellett is vagy a parlamentarís modor némi rejtélyes burkába öltözteti a legegyszerűbb igazságokat, vagy a szenvedély túlrágadó heve által ingerültséget, bizalmatlanságot kelt azokban, kiket érvekkel meggyőzni volna a feladat. A szűkebb körbení bizalmas eszmecserének, még ha közös megállapodásra nem vezet is, legalább annyi jótékony hatása mindig van, hogy szellentüjeül szolgál a keblek redőiben forrongó vágyaknak, fájdalomnak s tisztítja a légkört, és biztosabb tájékozást nyújt a fenforgó kérdések jövő megoldására.

Voltak még nekünk ilyen magán természetű „nationalis accordá"-ink, vallásfelekezeti értekezéseink s habár a legmagasbra fokozódott elkeseredéssel kezdődtek és folytak le, eredményük vagy azonnali szerencsés kiegyenlítés, vagy oly előzmények létrehozatala lön, melyeknek folytán a tuszótt érdekek közti surlódást előbb-hátrább a legtestveriesebb összesimulás váltotta fel.

Ügyünk szentségének, akaratunk tisztaságának öntudata azon meggyőződést táplálja bennünk, hogy azon tisztelt hazánkíai, kik e tárgyban illetékesek és hivatottak, a nem magyar ajku honfíarsaink részéről nyilvánulandó ilyen közeledést nemcsak viszza nem utasítják, sőt a legőszintébb előzékenységgel fogadandják.

Az „erdélyi országgyűlés" tárgyában

a fels. kir. főkörmányszék a törvényhatóságokhoz következő rendeletet bocsátott ki :

Ö cs. kir. ap. felsége mult Szent-Mihály hó 19-kéröl 3024. —1861. udvari szám alatt kelt kegyelmes királyi leiratánál fogva jövő Szent-András hó 4 dik napjára Károlyfejérvár sz. kir. városába egy erdélyi országgyűlést összehívati rendelní méltóztatván, e kir. főkörmányszék a haza tárvényeiből kiindulva mind az ő felsége iránt viseltető tántoríthatlan hűségénél, mind a hazai törvényekhez legmélyebb meggyőződése és hivatali hite szerint tartozó ragaszkodásával és azon felelősséggel összekötött állásánál fogva, melyet a törvények értelmében elfoglal, mulasztáhtalan kötelességének ismerte ezíránt f. hó 3-ról 8373. —1861. sz. a. ő felségéhez alázatos fölterjesztést tenni, melyre a legk. kir. válsaz még eddig nem érkezett le.

Azonban addig is, míg az érintett legk. válsaz kiadtnék a folyó hó 22-ről 3411. —1861. udvari szám alatt kelt kegyelmes királyi rendelet által némely idevonatkozó előmunkálatok véghezvitele meghagyatott s jelesen a többek közt a fentisztelt kegyelmes kir. leirat azon ágára nézve, mely szerint ő felsége határozni méltóztatott, hogy azon lakosok közül, kik azelőtt az országgyűlési követek választásába semmi befolyással nem voltak, mindazok, kik nyolcz osztrák ft. értékű bármí névvel nevezendő egyenes adót fizetnek, az országgyűlési követek választásakor szavazásra bocsátassanak.

Az idézett királyi rendeletnek az ezt illető előmunkálatot kiszabó pontja szóról szóra ez :

"Azon határozatok életbeléptetése tekintetéből, mely a f. évi sept. hó 19 dikén kelt legk. kir. leirat szerint eddig fenállott országgyűlési követek választási rendszere körül legf. helyen kimondatott, meghagyatik a kir. főkörmányszéknek, miszerint minden magyar vármegyében, vidéken, úgy minden székely székben azon adózókat, kikre minden névvel nevezendő egyenes adókban az adóajstromok szerint ausztriai értékű 8 ft adó van kivetve, az illető cs. k. adóhivatalok által kiszolgáltatandó adókönyvi adatok alapján, egyetértve ezen adóhivatalokkal, és pedig minden egyes helységben külön, irassa össze, — e tekintetben a cs. kir. pénzügyminiszterium azíránt innen megkerestetvén, hogy a cs. k. adóhivatalokat odautasítsa, miszerint az e czél elérésére a megyék, vidékek és székek által kiküldendő választmányokkal egyetértve, utóbbiaknak szolgáltatassák ki a szükséges adókönyvi adatokat.

"Az egyes helységek szerinti ezen összeírások végbe-vitele után, ezekből minden járásban és az utóbbiak nyomán minden magyar vármegyében, magyar vidéken és szé-

kelyszékben azon néposztályi választók, kik az említett f. évi sept. 19-dikén kelt legk. leirat szerint 1848. év előtt a követválasztásokba befolyással nem bírván, jelenleg ilyen választó joggal felruházvák összeírandók és egyszersmind kiszámítandó, hogy az egyes magyar vármegyékben, a vidékeken vagy székekelyszékekben külön-külön a már megállapított kulcs szerint hány választó van ?

"Egyuttal azon választók is, kik 1848 előtt követválsztási joggal bírtak, külön jegyzékbe összeírati rendeltetnek.

"Ezen összeírások elkészítésére a kir. főszék által egyes magyar vármegyék, vidékek és székekelyszékek hatóságainak meghagyandó, hogy minden vármegyében, vidékben, vagy székek a főbíró, illetőleg vicekapitány vagy alkirálybíró elnökölete alatt egy középponti választmány nevezessék ki, melynek teendője lesz minden egyes járás számára egy 3 tagból álló küldöttséget jelölni ki, mely utóbbi a fennehítt kulcs szerinti választókat az illető cs. kir. adóhivatalok által kiszolgáltattott adóajstromból összeírandja.

"Válsztónak azonban be nem jegyezhetők a következők : a) a nőszemélyek; b) külföldiek, kik meghonosodva nincsenek; c) olyanok, kik bünpurbeli ítélet nyomán fenyték alatt vannak.

"Ezen járásonkénti, minden időmulasztás nélkül foganasztandó összeírás befejezése után a járási küldöttség kötelességévé teendő, hogy az egyes helységeket illető összeírásokat a járásban levő helység-előjáróságoknak bagyja meg, miszerint ezen összeírasi jegyzékeket mindenki által lehet megtekintés végett a közszeg házánál függeszse ki, kihirdetvén egyszersmind, hogy mindenki, a ki az összeírasi küldöttség által a bejegyzéstől elmozdítatott, valamint az is, ki másnak bejegyzése ellen észrevételt tenni kíván, az összeírásnak e tekintetbení megigazításáért a központi választmányhoz folyamodhatik, vagy azt szóval is kérheti.

"A kiigazításokérti folyamodványok beadására a járási küldöttség az összeírasi íveknek a helységekre való kiküldése után legfőlebb egy nyolcz napi határidőt szabhat, melynek eltelte után a járási küldöttség az összeírasi íveket a helységekből beszedvén, azokat a közp. választmánynak, a kiigazítási írásbeli vagy szóbeli kérelmekkel együtt, beküldendi.

"A közp. választmány, kinek kötelessége a kiigazítási beadványokat megvizsgálni és azok felett határozni, az ekkép megigazított járási összeírásokból egy, az egész vármegyét, vidéket vagy széket illető összeírást készítendí egy-felől azon választókról, kik 1848. év előtt választási joggal nem bírtak és a fennebbi kulcs szerint a választásra feljogosítottaknak, nemkülönben egy külön jegyzéket azokról is, kik 1848-dik év előtt már válsztási joggal fel voltak ruházva.

"Ezen megyei vidéki vagy széki összeírasi jegyzékekből egy példány a választásnálí basználatul a vármegye, vidék vagy szék hatóságánál megtartandó, egy másik példány pedig a kir. főkörmányszéknek beküldendő."

Mínt hogy ő cs. kir. apost. Felsége az innen az országgyűlés tárgyában tett alázatos felíratra legf. kegy. válszát még kiadni nem méltóztatott, a fennebb közlött rendelkezést a kir. főkörmányszék olyannak tekintí, melynek czélja az ő felsége legfelsőbb felvilágosítására és az illetékes alkotmányos törvényhozás tájékoztatására szolgálható adatoknak az alkotmányos hatóságok utjání beszerzése, ennélfogva egyébiránt a kir. főkörmányszék ez uttal is ragaszkodva említett alázatos felterjesztésében kifejtett törvényes nézeteihez, felszóltíja . . . hatóságot, hogy a fennebbiek szerint legfelsőbb-leg megrendelt összeírásokat minél előbb vitesse véghez és azok teljes bevégződésével azoknak egy példányát ide hadádektalanul terjeszssze fel.

"Mínt hogy pedig ezen kir. főkörmányszék előtt sajnosan tudva van, hogy azon nemes törvényhatóság még mind eddig az innen legfelsőbb helyre többszörösen tett sürgető előterjesztésekre is a jelen körülményeknek megfelelő fizetésekre s egyéb költségekre megkivántató kellő mértékbení összegekkel rendszeresen ellátva nincs, más napról is jelen szám alatt e kir. főkörmányszék ő cs. kir. apost. Felségét újabban is alázatosan megkérte : hogy a törvényhatósági hivatali és szolgaszemélyzet, úgy a megkivántató fizetések és költségek iránt az innen még mult szentgyörgy hó 29-ről 172 sz. a. tett alázatos fölterjesztésre legf. kir. határozmányát minél előbb kiadni, s jelesen a fennebbi rendelkezés öletéből ezen királyi főkörmányszékét a megrendelt összeírásban működendő választmányi és küldöttségi tagoknak illő napdíjakkal elláthatására felbatalmazni méltóztatassék.

Továbbá az említett összeírasi munkálatoknak pontos és egyforma véghezvitelére megfelelő számu különböző összeírasi ívek szükségeltetvén, melyeknek kiállítására a törvényhatóságoknál különben is a megkivántató költség hiányzik, mai napon és jelen sz. a. a kir. főkörmányszék a tartományi főszámvevő hivatalnak a szükséges összeírasi ívek mintáinak kidolgozását kötelességévé tette, melyekből azoknak itten leendő megállapítása után a megkivántató számu példányok el fognak kitettni.

Az Erdély nagyfejedelemségbeli kir. főkörmányszéknek Kolozsvárt 1861-ik év mindszentho 28-án tartott üléséből Gróf Mikó Imre s. k.

Gebbell Károly s. k.

A magyar királyi helytartótanács legalázatosb representatívája 6. cs. királyi Apostoli Felségéhez f. é. oct. 16-kán tartott üléséből.

(Folytatása és vége.)

Távol legyen hűségüket s jó szándékukat kétségbe vonni, de mi lehet természetesebb, minthogy Felséged ismerje azokat, kik legmagasb személyét a megyékben képviselik, kik Felséged által ruháztattak fel kormánybatalommal, s viszont alkalmuk legyen nekik is Felséged legmagasb szándékait közvetlenül Felségedtől hallani.

Miért is azon legalázatosb s bódolattaljes kérelemmel batorodjék járulni cs. s ap. kir. Felségedhez ezen tántorit-hatlan hűségű m. kir. helytartótanács, méltóztatnék Felséged a megyék főispánjait legmagasb személye körül összegyűjteni, — kötelezze le őket Felséged vele született, s szíveket megnyerő azon fejedelmi kegyességgel, mely Felségednek oly magasasb sajátja.

Ha a megyék főispánjai Felséged fejedelmi aikairól fogják hallani s megérteni, miként cs. s ap. kir. Felséged az alkotmányt valódiul fentartani kívánja, és semmi egyebet nem óhajt, mint hogy a törvényes rend, függés és engedelmesség helyreállítsassék, ha megértendik, miként Felséged atyai gondjai az országnak is csupán boldogítására, és a közjót előállítására vannak irányozva, bizonyára meg fognak, meg kell nekik a fejedelmi szó előtt hajolni, s apostolai leszenek azon tannak, miszerint Felséged java a Haza java, Felséged dicsősége a Haza dicsősége.

De nem csak ez irányban volna üdvözöz cs. s ap. kir. Felségednek e hazabani legmagasb megjelenése, mert mi adhatja meg ismét a törvénynek a kellő tiszteletet, mi várásolhatja elő a megengedett bizodalmat, mi állíthatja vissza a kormányzások megrendült törvényes hatalmát s tekintélyét egyéb, mint Felséged legmagasb személye.

Mélyen meg van e hűséges királyi kormányzók győződve, hogy Felséged egymaga képes csak ezt eszközölni. Megjelenése e hű, de a mint intézményeire feltételesen, épp oly könnyen felkelésű, és kegyességgel — mely a trónok disze — oly könnyen megnyerhető nemzet körében valódi diadal volna, mert Felséged lovagias fellépésében és királyi szavában rejlik egyedül a várás, mely ismét felébrszendí s megszilárdítandja e nemzetnek az alkotmányosság iránti hitét és bizalmát.

Cs. s ap. királyi Felségednek e nemzetet ismernie szükség, magára hagyatva, ingerelve szilaj ez, jól vezetve s vezérelve könnyen felébrszendí benne a szikra, mely Felséged elődei korában a trón s birodalom támogatásában s megmentésében nem egyszer tündöklött.

Számtalanon fognak, ha Felségedet az ország tanácsaitól környezve látandják, Felséges trónjához közeledni, vigaszt, oltalmat keresni, s Felségedtől távozva áldást, hálaát mondani a királynak, s hatalmát s dicsőségét fennen hirdetni. — Felséged kegyelmének, igazságszeretetének fény sugarai ős Buda ormairól messze szétterjedve ez ország népe szívében, mely bátor, lovagias, s igazságos királyára büszke leend. — Felséged jelenléte s megnyugtató királyi szava felkelti újra a csak szunnyadó, de ki nem hiult lelkesedést, mely Mátyás dicső korszakát ábrázolja vissza.

Boldogítsa tehát cs. s ap. kir. Felséged ez országot legmagasb királyi jelenlétével, mert oda látja kifejeletteknek ezen hűséges m. k. helytartótanács a viszonyokat, hogy a létező nehéz állapotok s tarthatlan helyzet enyhítését, melyre azt Felséged legmagasb kegyelme s bizalma hitva — további eredményes fennállhatását egyedül Felségednek az országban leendő legkegyelmesebb megjelenésétől, s királyi szavától kell feltételeznie; méltóztatassék Felséged ezáltal legkegyelmesebben azt is tanusítani, hogy Felséged az 1741-diki 7-dik, 1791-diki 9-dik és 1792-diki 5-dik törvényezikeket is, melyek a királynak az országban lakására vonatkoznak, tiszteletben tartja.

Jól tudja azt ezen hűséges királyi kormányzók, miként hogy az, mit Felségedtől uralkodói számos gondjai között kér, mit oly buzgón óhajt, de más részről ha valaha, ugy most megjöttek véli az időt, miszerint Felséged Magyarországa hű népeit legfelsőbb királyi jelenlétével megörvendezze, mert eltekintve attól, hogy csak Felségednek az országban jelenléte állíthatja vissza tartósan és állandóul a királyi tekintélyt, csak az írhatja ki a fájdalom igen elterjedt, s a kormányzatot lehetetlenül bizalmatlanság győkerít, csak ez kölcsönözhet a kormánynak erőt és tekintélyt — Felségednek hű s lelkesülése oly fogékony s dynasticus érzelmű magyarjaitól intézendő megnyugtató alkotmányos királyi szava, meg fogja szüntetni Felséged tag birodalmában lakó népek között uralkodó kölcsönös féltékenységét és gyanúsítást, s azon jótékony nemes vetékedésnek nyitandó tért, mely szerint minden ország, minden nép azon igyekezend, hogy Felséged kegyelmét magának biztosíthassa.

Sokkal nagyobb kegyellel s bódolattal viseltetik ezen hűséges kir. helytartótanács Felséged szentséges személye iránt, sokkal jobban fél tudja fogni Felséged uralkodói kötelmeit s gondjait, mintsem hogy Felségednek hű Magyarországaiban hosszabb tartózkodását reménylhesse, s kéri merészele, mert jól tudja, hogy Felséged atyáskodó gondjai nem csak ez ország, de birodalma többi tartományainak népeire is kiterjednek, szabad legyen azouba ezen kir. kormányzóknek tántorit-hatlan hűséges érzetében cs. s ap. kir. Felségedet az 1567-dik évi 26. és 1723. évi 4-ik törv. cikkek tartalmára legalázatosabban figyelmeztetni, — melyek azt rendelik, hogy a király távollétében a Helytartó a királyi tekintélyt az országban fentartja.

Es azért a legmélyebb bódolattal kéri cs. s ap. kir. Felségedet ezen engedelmes k. helytartótanács, méltóztatnék Felséged — a nádori szék üres levén — ezen országot dicső uralkodó családjából, mely oly jeles és kitűnő tehetségű, sőt országunk viszonyait is ismerő főhercegeket számlál, — választandó királyi helytartóval megörvendeztetni s szerencsélletni.

Büszke ez ország Felséged fenséges családjára, mely-

nek több tagjai, midőn az ország nádori s királyi helytartói méltóságát viselik, lelkes kitartással s erős kezekkel vezetik ez országot a legsúlyosb körülmények között is, a megelégedés, jólét, virágzás s boldogság cselájához.

Megszokta ez ország a királyi helytartó magas személyében a királyi tekintélyt s törvényes hatalmat tisztelni.

Eros és tekintélyes kormányzat óhajt az ország józanabb része, erős és tekintélyes kormányzat igényelnek a körülmények, hatalmas s minden pártszínezet felett álló kormányzót követelnek az ország lakosainak érdekei, oly kormányzót, ki Felséged s az ország közti törvényes kapcsolatot mindinkább szorosabbra fűzni, fentartani s állandósítani képes legyen.

Egy ily királyi helytartónak a magyar kormány élére leendő állítása által vissza fog adni a magyar kir. helytartótanácsnak minden oldalról megengedett tekintélyt, fel fog éledni a kormányzat minden ágazataiban az oly annyira nélkülözhetetlen egység, s gát fog vetetni azon törvényellenes beavatkozásnak, melyet ezen hűséges m. k. helytartótanács a békés kiegyenlítés hátrányára tapasztalni kénytelenített.

Egy ily királyi helytartó működése, s Felségednek ezt megelőző legmagasb királyi megnyugtató szava s jelenléte biztosan s sikerrel fogja egyengetni az utat az országgyűlés mielőbbi eredményteljes megtarthatására, s csakhamar vissza lesz varázsolva azon időkor, midőn az ország lakosai dicső emléktől József nádor s kir. helytartó ő cs. k. fenségségének 50 évét meghaladó vezénylete alatt a törvényes szabadság s alkotmányos jólét s megelégedés áldásait háboríthatlanul élvezték.

Az erdélyi muzeum-egylet t. cz. tagjainak!

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyve III. füzeté elhagyván a sajtót, ez évkönyv első köteté egészen megjelent, és könyvársi uton megszerezhető 1 ft. 70 krajczár.

A t. cz. egylettagok azonban abban a kedvezményben részesülnek, hogy az egész kötetet 1 o. frton megkapják, hogy ha akár a vidéki megbízott útján, akár közvetlenül az egyleti titkárnál rendelik meg.

Miután ez évkönyv 20 nyomtatott ivre, nagy 4-ed réthben terjed, és igen csinosan van kiállítva, még bolti árában megszerezve is a legolcsóbb magyar könyvek közé tartozik, tartalma pedig méltóvá teszi arra, hogy minden köz- és magánkönyvtárban helyet foglaljon.

Mint hogy mindössze csak 500 példányt nyomtatott az egylet, a t. cz. egylettagok szíveskedjenek megrendeléseiket minél előbb megtenni, mert félt, hogy a kiadás hamar elfogy.

Az első füzet azonban, mely az alakító közgyűlés határozata értelmében mint külön emlékkönyv nyomtatott ki, és az alapszabályokat kiegészítő határozatokat és tisztviselői utasításokat foglalja magában, külön is megkapható. Bolti ára közönséges papíron 30, irópapíron 40 új kr. A t. cz. egylettagok számára pedig 20 és illetőleg 30 új kr. Kolozsvárt october 30-kán 1861.

Finály Henrik,
egyl. titkár.

Torda, oct. 29., 1861. — (Kettős szüret.) Mióta városunk fenáll, benne kettős szüret nem volt Básta idejéig mostanig. Egyik ezek közül bor-, a más pénz-szüret. F. hó 24-kén 88 gyalog cs. kir. katona érkezett egy tiszt vezénylete alatt városunkba s elszállásoltatták. 25-dikén jó reggel a városi dobos utcáról utcára járt, dobolt s hirdette, hogy a ki 26. 27. és 28-dikán adóját be nem adja, katonai executio száll ki rá.

A nép megrémült, kezdi fizetni adóját, s oly tömött sürtséggel, hogy a múlt évi s jeleni adószedők szobája zsúfolva telik vele s pár nap is ugy van.

A kihirdetett három napot Grueil cs. kir. pénzügyőri biztos, mint ez executio vezetője, be nem várta, hanem 28-kán reggel az illeték és százalék adóért 1-2-3-4-sével katonákat küldött a tartozókra, oly rendelettel, hogy tartoznak nekik szállással, kosztal, s naponta 5 krral. Ezek között vannak olyanok, kiknek vásárunk tükélyre nem fejlődött, mégis fizetni kell érte, olyanok, kik pereltek F. Vinczen, Tordán, bélyegért megbüntetődtek s be is fizették és más kezelőknek és most mégis követelik rajtuk. E tehát a kormány szüretje. A mi szőlőszüretünk is e napra volt határozva, de eddig többen esebberrel, kosárral, fűn és két-két rudasokkal haza hordották szőlőiket, igen kevés levén az, oka ennek a tavaszi két dér, a nyári két jégese és szárazság. A mint a szőlészek számíthatják költségeiket: minden szem szőlő két krban áll s mégis meg kell fizetnünk adóját, ennek pótlékát, mikor aztán egy szem szőlő 3-4 krba fog állani. Ily két lesújtó szüret, midőn a kormány részére 30-31 ezer frtot kell ez alkalommal kiadni, s midőn se borunk, se gabonánk nem termett, s ez utolsóra nincs gazdag kilátás jövődre is, mert e hosszas őszi szárazság s dér miatt kikelt őszi vetéseink is száradnak ki. Mint kezdőleg írok: Básta idejéig fogva nem volt. Bővebb tudósítással az executio után még szolgálni fogok e szütretről.

Pest városa. October 29-kén 1/2 12 órakor Pest városa összes tanácsa rendkívüli teljes ülésben gyűlt össze. Számos közönség tölté meg a tanács-termet; Királyi Pál főjegyző a kir. biztosnak következő levelét olvasá föl:

Sz. kir. Pest város tekintetes tanácsának! Azon vizsgálat folytán, mely Pest városának az addó erőszakos behajtása tárgyában az országgyűléshez intézett és ő felsége kormánya és hadserege ellen sértő kifejezéseket tartalmazó kérvénye következtében legfelsőbbleg elrendeltetett, ő cs. kir. apost. felsége a f. é. oct. hó 20-dikáról 15054. sz. a. kelt kir. udvari rendelvény szerint legkegyelmesebben megparancsolni méltóztatott, hogy a városnak azon kérvényre vonatkozott végzése a jegyzőkönyvből kivágtatván és megsemmisítetvén, ő felségének komoly rosszallása tudassék mindazon pestvárosi bizottsági tagokkal, kik a f. é. június 8- és 10-dikén tartott ülésekben, midőn t. i.

azon kérvénynek az országgyűlésre beadása elhatározottatott és az elkészített kérvény bitélesítettét, a tanácsházban résztvettek; tudassék különösen ezen legfelsőbb rosztal az akkora elnöklő városi bíróval Horváth Károlylyal, — és hogy az 1723: 9. t. cz. §. szerint a kir. ügyek igazgatója által bitlenségi perbe idézendő városi főjegyző Királyi Pál hivatalától és fizetésétől azonnal felüggesztessék.

Ezen legfelsőbb rendelvények végrehajtásával a n. m. m. kir. helytartótanácsnak f. é. oct. 23-iki 60,450. sz. alatt kelt rendelvénye folytán én, mint ezen városban működő kir. biztos levén megbízva, ő cs. kir. felsége nevében annak teljesítését:

1. Királyi Pál pestvárosi közigazgatási főjegyzőt hivatalától és fizetésétől felüggeszttem;
2. ezen legfelsőbb rosztalást az akkori ülésben elnöklő város főbírával Horváth Károlylyal különösen tudatom;
3. az érintett ülésekben résztvett képviselő tagokkal a legfelsőbb rosztalást íráshan és egyenkint tudatni magamnak fentartván;
4. a tisztelt városi tanácsot értesitem, miként a megsemmisítendő jegyzőkönyvek végett, ugyanis mai napon déli 12 órakor a tanácsülésben megjelenendek.

Pesten, oct. 29-kén, 1861.
Koller Ferencz m. k.
kir. biztos.

Erre Királyi főjegyző szívélyes beszédet intézett az összegyűlt tanácshoz, melyben kijelenté, hogy az ellene fenyegetésékp fölemlített rendszabályok tekintetéből, magánjogának fűntartása mellett, kénytelen tüstént visszavonulni hivatali állásáról. Zajos éljenzések közt hagyá el Királyi az üléstermet. Erre az ülés a kir. biztos megérkezéig fölfüggesztetett. 12 órakor megjelent a kir. biztos. Rottenbiller polgármester közlé vele, hogy a tanácshoz intézett irat már tudomásul vétetett, s hogy Királyi főjegyző már kilépett hivatalából. Ezután a kir. biztos a jun. 8. s 10-diki ülések jegyzőkönyveinek előadatasát kívánta, és kijelenté, hogy vonakodás esetében kénytelen lenne a rendelkezésére álló fegyveres erőt használni föl, mire a polgármester ezen körülményre utalva, elrendelé a jegyzőkönyvek kiadását. A kir. biztos annak egyes részeit kívágta, míg a szövegben is több helyeket kitörölt. Miután hasonló körülmények közt a sept. 4-diki ülésnek, melyben történt közutudomásulag a városi képviselő felüggesztése, jegyzőkönyve is előadott; s a kir. biztos abban több oda nem illő helyeket kitörölt, az ülés fölszaltatott. A közönségnél erre igen élénk mozgás támadt, s mind az ülés alatt, mind a városbáz terén, a kir. biztos ur eltávozásakor, ismételve félre nem érthető módon nyilatkozott.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Kronst. Ztg.“-nak írják Felsőfejből, hogy midőn az azon megye szervezése ellen ő Felsége elébe terjesztett s onnan a kir. kormányzók útján véleményadásra végett leküldött román kérvény a múlt hó 16-án tartott közgyűlésben tárgyalás alá került, felolvasatása közben több román így kiáltott föl: „Ki volt oly szemtelen, hogy nevet meg egy ily hazug okmányt tudtom és beleegyezésem nélkül aláírja?“ Két lelkész, kiknek nevei szintén az aláírottak közt olvastattak, nem tagadta, hogy május 16-án Erzsébetvárt aláírtak ugyan egy okmányt, de megvallák, hogy azt nem olvasták volt el. Most prulva tapasztaljuk, mondák, minő aljas rágalmak alatt állanak névaláírásaink. A románok egyhangulag kiálták a teremben: „Ez a Román Gicza mestersége.“ És az ő aláírása bíányzott! Ez alkalommal bebizonyult, hogy a kérvény hat sajátkeztől aláírója nem tudta, mit ír alá. A többi név az illetők tudta nélkül íratott alá ez annyival büzősebb hamisítványnak, mert jóllehet Erzsébetvárt májusban szerkesztetett és íratott alá, mégis Felsőfejből április 26-ról volt keltezte.

* A „Pesti Hirnök“ vegyes hírei közt egy közlemény olvasható az erdélyi vasutvonalról illetőleg. Mi kolozsváriak csak oly közönséget mondhatunk érte, mint mindazon „Artikel“-ekért, a melyekben ezeltől pár évvel a „Siebenbürgen Bote“ hivatalos lap hasábjain azt látszottak némely különös érdekek képviselői bebizonyítani akarni, hogy minden vasutvonal jó, csak ha azáltal mellőzve lesz Kolozsvár, ez a nem „gutgesinnt“ város. Ugyanakkor a bécsi „Presse“-ben is folyt ellentét az elfogultság ezen küzdelme. Most már a „Pesti Hirnök“ akarja e azt folytatni? Ugy látszik, igen, mert a n.-várad-kolozsvári vonalról az arad-fejérvári sakkal előnyösebbnek hirdeti, s hogy ezt tehessen oly végpontokat vesz alapul, a melyeknek nincs magukban elég értelme. Nem arról van itt szó, hogy Kolozsvárra vagy Gyulafejérvárra vonal vezetessék, hanem arról, hogy Erdélyben és pedig lehetőleg a középben keresztül minél rövidebb vonalban építtessék vasut Brassóig, a hol az Oláhországba vitessék, s összeköttetésbe hozassák a keleti tartományokat át a Feketetengerig építendő vonallal. Az arad-fejérvári vonal oly irány, melylyel nem hogy Erdélyt középén metszenék át, sőt éppen csak a déli részen a határok körül matatunk, mig N.-Várad-Kolozsvár-Brassó átmetsző vonalt ad.

— Pestváros egyetemes tanácsa, midőn múlt hó 30-i ülésében elhatározta, hogy visszalép, öt tagu bizottságot nevezett ki az iránti véleményadásra, mely hivatalnokoknak szükség még ideiglenesen fenállani, mig a kormány őket a maga organumaival helyettesíthetné. Ugyanakkor az elnök megrendelte, hogy minden hátralékok, a mennyire csak lehet, elláttassanak.

— A hercegi primás Bécsbe hivatását a bécsi lapok különböző észrevételekkel kísérik. Az „Oest. Ztg.“ a meghívás azon nem minden szándék nélkül választott kifejezéséből, „hogy magát igazolja“, azt következteti, hogy ő emnentiája ad audiendum verbum regium hivatott fel.

— A „Presse“ hallja ugyan, hogy kormánykörökben arról is lett volna szó, miként jó lenne talán a herceget egy zárdában számúzással ártalmatlanná tenni. De a nevezett lap alig hiszi e hírt, mert szerinte ily eljárás, Magyarország bibornokprimása ellen, annyit tenne, mint öt politikai mártýrrá bélyegezni, és a magyar mártýrok számát szapo-

ritani, pedig erre a kormánynak jelen pillanatban bizonyára semmi oka nincs.

— A „Donau Ztg.“ egyenesen separatizmussal vádolja ő hercegségét s fenyegetőleg jegyzi meg, hogy ha egykor teljesülni fogna báró Stein azon jóslata, hogy Magyarország saját önzése miatt fog elveszni, ennek okai bizonyára nem az „idegen tanácsadók“ lesznek, hanem azon férfiak, kik azt hiszik, hogy vezetői a mozgalomnak, pedig igazában a mozgalom ragadja őket.

— Magyarországra vonatkozó kormányintézkedésekről a „Fortschr.“ úgy tudja, hogy ostromállapot s az idegen tisztviselők újbóli behelyezése szobán sem forognak. Az alkotmány csak annyiban függesztetik fel, a mennyiben azt a jelen körülmények elkerülhetlenül szükségessé teszik; a magyaroknak azonban mindenkor szabad leendő az octoberi diploma rendelkezéseit magukévé tenni.

— A „Wanderer“ szerint mult h. 27-kén tartott minisztertanácsban elhatározott, hogy jövőre a magyar királyság területén minden felségstírtási pert badi törvényszékek fogják ellátni s a legfelsőbb folyamodásig el is ítélni. A „M. S.“ oct. 30-ról megjegyzi, hogy e bir azon pillanattal még bővebb erősítést nem nyert. Azonban quod differunt non aufertur.

— A „P. Napló“-nak írják Sátoralja-Ujhelyről, hogy a zemplénmegyei négyelet által Zemplénmegye részére kényszerített új zászló felszentelésének oct. 12-re hirdetett ünnepélyét a cs. kir. katonai hatóság betiltotta s 11-kén délelben 60 öblánus s egy század gyalog vonult be a városba a névtelen megkísérlelő fegyveres beavatkozás erőszakos meggátolására. Ugyanaz nap a főispán párnói kastélyába Kassáról 84 gyalog, két tiszt és két dobos állítottatott be s a kar- és torony szobákat összekutatva távozott el délután. A megye új zászlóját az illetők a pesti nemzeti muzeumba küldötték.

— Bécsi lapok folyóvást emlegetik, hogy Magyarországra számára helytartó fog kinevezettni. De hozzászik, hogy b. Geringer kinevezetéséről nincs szó.

— Deák Ferencz nagy hazánkfűnként születése 58-ik évfordulati napját, Zalamegye süjtőri egyházában mult h. 17-kén fényesen megünnepelték.

— Békésmegye oct. 21-kén tartott bizottmányi ülésében az országgyűlés minden határozatát s óvását is magáéva tette s egyzersmind kimondta, hogy mindazok, kik az 1848 diki XVI. t. c. cikk mellőzésével alakítandó bizottmányban részt vennének, vagy a hazai törvények ellenére hivataloskodnának, személyükkel és vagyonukkal felelősek.

— A „Szegedi Híradó“-ban olvassuk, hogy a szegedi adószaklatók a bazi urakat teszik felelősökké minden eddigi lakóikért, bárhol legyenek is azok, ha adóhátralékosok.

— A „Herm. Ztg.“ szerint a hazánkban dühöngő marha vésznek oct. 1-ig bezárólag Szekesszentkereszten 1314, Fogarasi vidékén 92, Brassóvidéken 107, Udvarhelyszéken 10, Csikban 5, Háromszéken 213, Segesvárt 40, Bereczben 193, összesen 2003 darab marha esett áldozatul. Az idézett lap a vész által meglátogatott helységek marhaszámát 20,00-re teszi, és így átlagosan minden tizedik elpusztult.

— A krakói gymnasium valamennyi osztályát egy napi fogságra ítélték lengyel nemzeti dalok eléneklése miatt.

— Egy Salernóból october közepé táján kelt magán levélben írja egy legiobeli huszár: Itt a bourbonok elleni esatázások merőben folynak; pedig már az Adriai vetkűk egyszer vissza, s ott szétszórva őket, megtértünk; nem gyatitva, hogy ők 600 spanyol rablóhoz folyamodnak segédkezekért. Mo t már ezekkel gyűlt meg a bajunk; de reménylen, lecsendesítjük mi ezeket is. Már voltam három dzsiddással szemközt s szerencsére megvertem őket, mit volt századosomnak D-nak köszönhetek, ki úgy megszoktatott a karddal banni mind gyalog, mind lóháton, hogy bátran szembe merek szállani ellenemmel. Most a gyalogságnál bat zászlóalj alakul.

— Bortemesztőinket érdeklő hír. Az angol kincstárnok a francia borokat más országokééhoz képest lényegesen kedvezményekben akarja részesíteni. Ez egyrészt már eddig is megtörtént, a mennyiben a francia borok szesztartalma csekélyebb levén, mint a spanyol, portugál, német és magyar boroké, csekélyebb adó alá esnek. Ez irányban a francia terményeket még egyéb előnyökben is igen könnyen részesítheti, a nélkül, hogy más országok bortermesztői bebizonyíthatnák hogy a francziakkal nem egyenlő lábra állítottak. Ez azonban még csak pusztá hír, de hogy nem egészen alaptalan, azon tény is bizonyítja, hogy angol vámhivatalnokok küldettek Spanyol, Portugall, Olasz- és Magyarországra, hogy a helyszínen szerezzenek tudomást a borok szesztartalma felől.

— Az új szultán háreme. Abdul Asiz trónraléptekor kijelentette, hogy egy nő fog tartani csupán. Fajdalom, a következők megmutatták, hogy ő felsége nem maradt meg szándékában s már is négy kadinja, több ikpolja és nagyszámú gurdéi vannak. A kadinék a magas ranguk; az ikpok, kik már kegyben részesültek s a gurdék, kik a nagyur szemének tetszenek. Az első száma hétére ruhát s ezek azon boldogok, kik a szultánné rangjait emelkedhetnek, mert az tévedés, hogy a szultán valaha megölné. Az első két kegyelt, fölavattatások ideje szerint szultánné rangot kapnak, de vallási sertartással egyiktől sem fűzi magát a nagyur. Ezeket követik az ikpok, kiknek sorából a főnébzi 7 boldogot veszik, mihielyt egyik meghal, vagy büntetéstől valamelyik pasának ajándékozzák. Még minden kadin 40 szolgánövél bir, a burik csak 25-30-al rendelkeznek. A hurikat vagy maga a szultán választja a kadinak kíséretéből, vagy ezek vásárolják őket a szultánnak ajánlókba. A gurdék és ikpokok száma határtalan. Mihielyt egyszer megéltették a legmagasabb szemeknek, kivételnek a szolgacsoporthól és különbháztartást nyernek. Az új szultán a nők mindhárom osztályával már bőven ellátta magát. Ezzel nemcsak az egy nőről mesének van vége, de a palota-reformról ábrándok fele is elenyészik. Az új szultán háreme a szolgaszemélyzettel együtt 1,300 nőt foglal magában.

NYILT POSTA.

Papin A. urnak Jassyba. Az ön által megrendelt lapokat ez-uttal csak a regnapi megjelenés számáról kezdve küldhetjük, mivel a korábbiak hiányosak. Egyébiránt a kiadó hivatal ilyeképpen fog az ön által

julius hó 1-ről megrendelt lapok elküldése iránti kívánságának a lehető-ségig eleget tenni.

POLITIKAI HIREK.

Közöltük volt a belga lap azon híré, hogy Mac Mahon francia tábornagy Bécsbe jön, a hol egészen váratlan előterjesztéseket készült tenni a francia császár megbízásából. Megfoghatlan, hogy III. Napoleon miért nem bízta meg ezzel Grammont hget az új bécsi francia követet. A bécsiek igen óhajják, vajha a belga lap érintett híre ne teljesülne, mert azon „váratlan előterjesztések“, melyeket Franciaország eddig is különböző alkalmakkor tett, nem voltak oly természetűek, hogy különösen vágyának ilyes-mire, főleg ha Franciaország oly férfi által téteti azokat, a ki ezuttal nem mint magentai berezeg, hanem csak mint Mac Mahon tábornagy, azaz mint katona és élő emléke megy Bécsbe egy oly katasztrófának, mely Ausztria történetében egyike a leggyászosabbaknak. Franciaországnak oly sok jeles diplomataja van, s imé a „váratlan“ politikai előterjesztésekkel egy katonát bízunk meg, a ki berezegi nevet Magentától nyerte, a hol a dicsőség virága nem az osztrák hadsereg számára nyílt. Ezt némelyek malum omen-nek tekintik.

— A „Journal des Debats“ ezt írja a magyar ellentállásról: „Tudva van — ugymond — hogy Aradvármegyét felosztatták, mint felosztatták volt Pestvármegyét. Aradvármegye tiltakozik ugyan a felosztás ellen, melyet törvénytelenséggel vádol, azonban mielőtt szét ment volna, megtette a kellő intézkedéseket az anyagi rend fentartására, meghagyta hivatalaikban azon különféle közhivatalnokokat, a kiknek létezése szükséges arra, hogy a község és az állam folytathassák, és csaknem rendszeresen végessék a társadalmi életnek mulhatatlan teendőit. Nem tartjuk feleslegesnek olvasónk figyelmét felhívni Aradvármegye eljárására. Tudva van, mennyire büst minket a magyarok feltétlen ellentállása a februáriusi alkotmány irányában, s mennyire rémít minket, önönök magunk (a magyarok) érdekében. Azonban kell, hogy ezen ellentállást a maga valóságában mutassuk be legalább. — A mit Aradvármegye tett, az pontosan kifejezi Magyarország valódi bajait; s jól lehet, ezen hajlamok nem igen elégíthetik ki azokat, a kik minél előbb egyezkedést óhajtanának létrejöve látni, mindazáltal ezen ellentállás, mely fájdalom, tulságosan hajthatatlan, de mindez ideig békés, messze van azon véres küzdelemtől, melyeket tegnap jelentett nekünk egy hazug távirat. Egy bécsi sürgöny szerint történt ugyan Pest városa utcáin fegyveres erő kiállítása; de ezen katonai sétákon nem kell tulajdonos aggodni, feltéve, hogy a csapatok parancsnokai vállalkoznak annyira, hogy semmi oktalanságot ne parancsoljanak. A magyarok megkívánják, hogy a katonaság mutassa magát, hogy az anyagi erőszak constatozva legyen, és az ő törvényes joguk fel legyen tartva. A magyar ember például vonakodik fizetni az adót, hivatkozván arra, hogy az országgyűlés semmi ilyest nem szavazott meg. Ekkor katonát küldenek rá. Ő udvariasan megkérdi a gyalogsági alhadnagyot, tudassa vele, szándoka e a hadnagy urnak az ő házában letelepedni, míg csak ő nem fizetett, s megsérteni ekként egy szabad polgár magán lakát. — Az alhadnagy kisebb-nagyobb szelidséggel feleli, hogy az ő parancsai úgy hangzanak, és hogy engedelmeskedni fog azoknak. Akkor a magyar ember fizet, egy törvénytudó hidegséggel constatálván, hogy ő az erőszaknak enged; hogy országgyűlésen hozott törvény hiányában az tulajdonképen nem is adósodás, hanem formaszertí kicsekkarás, s hogy fentartja magának, ha majd az erőszak uralma megszűnt, a törvényes uton való orvoslát. Ime, legtöbbször ebből áll a katonai végrehajtás! Mindig igen komoly dolog az, midőn a katonát köztérre szólítják; de a magyar ember oly magas fokon bír a politikai népfajok minden nagy tulajdonaival (kivéven azonban a simulékonyságot, s azon adományt, hogy az idők kényszerűségei előtt meghajoljon); hazafii felbuzdulásával annyi rendet, sőt még a nyílt zendüléssel is annyi mérsékletet és fortélyosságot párosít, szenvedélyei felett úgy tud uralkodni, hogy Magyarország bizonyosan az egyedüli ország a világon, a hol a puszkák meg lehetnek torkig töltve, a nélkül, hogy maguktól elslúlnének.“

— Az october 28-diki párisi lapok csaknem merőben tiresek, fontos hírek dolgában. A függőben levő napi kérdések közül, egyre nézve sem találunk még csak figyelemre méltó irányzattal is — egyedül az osztrák magyar kérdésre találunk egy kis reflexiót. Részünkről nem szeretjük, hogy a magyar kérdést összekeverik a lengyelrel. A belső ügyeink semminemű kapcsolatban nem állanak vele s még analógia is kevés van közöttük. Azonban ez már szokássá vált, úgy látszik a francia sajtóban.

Igy a „Siécle“ a fennirt napról kelt száma is e közös czim alatt: „Lengyel és Magyarország“ értekezik a két ügyről. A két nemzet függetlensége és kielégítése ugymond, szükséges a világ békére nézve. Lengyelországot illetően ezen igazságot mondja ki: „Ezen ország bús és vallásos resignációja rendíthetetlen. Meg nem ölhetik, sem ezen sem más alkalommal; legyőzhetik, megtizedelhetik, de leveretése után is daczolni fog üldözével. Egy nemzetet megölni nem lehet. Mint minden a földön, meghalhat elvénülés következtében, de erőszakos halállal soha sem. A bakó fáradsága hasztalan; az előidézett elnyomás csak mulékony. Lengyelország élni akar, él és élni fog. Ugyanez áll Magyarországra nézve is. Magyarországnak is meg van visszavonhatlan eszméje. — Ezt nem kellene félreismerni. — Jobb volna e kérdéseket elintézni, míg Európa nyugalmát nem veszélyeztetik. A legnagyobb pressiók után is mindkét ország az lesz a mi volt. — A „Siécle“ a hatalmasságokat szólítja fel, vegyék elejét a hasztalan küzdelemnek.

A mi Magyarországot illeti, meg kellene adni neki a mit kíván, alkotmányát, autonómiáját, nemzetiségét. Gyengébb lenne-e Ausztria, ez által, ha engedne Magyarországnak kívánságainak? Erősebb lett-e 1849 után? — Nem. A népek vett győzelem mindig a győzelmeket gyengíti. Abszorbeálni Magyarországot lehetetlen Ausztriának. Midőn a rómaiak a birodalom létét meg akarák hosszabbítani, felhagyják azon birtokaikkal, melyeket nem védhettek: Germániát,

Galliát és Hispániát. Oroszország már kénytelen volt keleten, Ausztria Olaszországban hátrálni. Mindkettőt belül elégedetlenség, nyugtalanság gyengíti. Hallgassanak hát a tanácsra. Hogy megerősödjenek, mondjanak le arról, a mi nem akar övék lenni.

— Páris, oct. 29. A „Moniteur“ következőleg érteti a bihronoki kalap átadásáról a chambery-i érseknek: A pápai adegatus beszédét intézték a császárhoz, s azt monda, hogy a pápa, daczára az öt elhalmozó szenvedéseknek boldog, hogy a császár óhajításainak megfelelően; s beszédét azon reménye kifejezésével végzé, miszerint a császárt mindinkább fogja védeni az egyházat és annak legfőbb fejét. A császár erre azt válaszolt, hogy szerencsét kívánna magának a szent szék és az ő kormánya közötti folytonos jo egyetértéshez; e jó egyetértés (accord) nem nyilatkozhatnék jobban: mintha az ő érett megfontolással adott javaslatai jó akarattal elfogadhatnának. Beszéde végén emlékeztetbe hozta a császár azon óhajítások és érzelmek öszintességét, melyekkel az egyház tisztelt feje iránt viseltetik.

— A chambery-i érsek köszöntet fejéze ki a császárnak az egyház, különösen [Róma s a megmaradt egyházi államrészek megtartása és a szent szék iránti szolgálatait, mire a császár válaszával: „Szívenem fekdtt hogy a savoyai klerus irányában — mely Franciaországhoz és rokkán való ragaszkodását bebizonyítja — tisztelettel és rokonszenvenmet megmutassam; köszönöm önnek bihronok ur, hogy elismeri a vallás javáért tett törekvéseimet.“

— Szent-Pétervárról oct. 18-káról írják: Az egyetemi tanulóknak az egyetem bejárásánál történt összecsoportlása alkalmával roppant bámuló tömeg is jelent meg. 15,000 tanuló (talán egy zerrussal keletenél nagyobb e szám?) vonult a Wladimir-utról, Filipson főcúrátor vezetésé alatt, a bezárt egyetemi épület felé. Ekkor itt megjelentek a lovagló zsandárok, és a tűzoltó testület fejszékekkel, baltákkal stb. A tanulók csendesen viselték magokat. Egy zsandártiszt kardot ránt, ugyanezt teszi két közlegény is, és be akartak nyomolni a tömegbe. Az épen ide sietett tábornok Schuwalow, a császári kancellária 3 dik osztályának (magas policzia) főnöke, a rohanást akadályozta. Ekkor a tanulók néhány kioldótt lépett elő. E percében megjelenén Ignietew főkommandyó csapataival így szólt: „Minden készen van, kezdeni lehet!“ t. i. a megtámadást a fegyvertelen tanulók és publikum ellen. Kiált a csapatoknak: „Kergessétek szét e csöcsöket!“ mire ő a publikumra mutatott. A tömegből pedig egy gúnyos kacaj! és eme kiáltás tört elő. „Vajjon találkoznak-e a harcások között oly alávaló, ki azt tenné?“ Ekkor Biström tábornok kiált: „Fiak! löjjetek ezen semmirevalók közé!“ és a tanulókra mutatván: „Ezek azok, kik irókká képezik ki magokat, hogy benneteket ámsítsanak és kifoszszanak!“ E pillanatban két kapitány és egy ezredes lép a tábornok felé, s sugnak neki valami kellemetlen dolgot — mire a katonák lábaikhoz bocsátják le fegyverüket — magoktól. Filipson t. i. nyilatkozta, hogy ily módon lehet ugyan szerencsétlenséget előidézni, de a tanulókat feltartani nem. A tanulók kioldóttai egyike ekkor így kiált fel: „Nincs szükség katonaságra, én kezeskedem a rend mellett.“ De Ignatiev kiszidta Filipson, mert — ugymond — nincs joga a tanulókkal egyetérteni. De az utolsó magára vállalván a felelősséget, megígérte, hogy az egyetemi könyvtárt kinyitattja és más rendszabály fog szerkesztetni. Schuwalow is azon volt, hogy a kellemetlenség elhárításáért, mi ilykép meg is történt.

— Posenben a városihoz hasonló demonstrációt akart rendezni a lengyel nép. Mint említők, a vilnai megrongált keresztet ide hozták, hogy kijavítsa a Mickiewicz téren, a Mickiewicz-emlék mellett felállítsák. A rendőrség minden templomon kívüli csoportlást tiltott. Daczára e tilalomnak, oct. 27-én, mely napon t. i. az ünnepélynek meg kell vala tartatnia, korán reggel már temérdek nép érkezett a vidékekről. Örege apraja lengyel nemzeti öltözetben járt reggeltől déltáni 3 óráig az utcákon. Ekkor már roppant tömeg vergődött össze és húzódtott el az érseki palota mellett a Szrotha templomhoz, honnan az egyházi menet vala kiindulandó. De a rendőrség is talpon volt a tiltatást meg-husitandó. Ugyanott megjelent a rendőrfőnök is illető kísérettel. A néptömeg, mely a templomot, hol a kereszt vala, érvel ki akarta nyitni, először felszólították, hagnya fel a biu kísérettel, s oszoljon szét csendességben. Mitán pedig a nép engedni nem akart, a rendőrség erőböz folyamodott. Sokat elfogott, és elzart. Látván a nép, hogy czeit nem érhet, szétszólott, s esti 8 óra tájban már a vidékiek is eltávoztak.

— Varsóban az ostromállapot már termi gyümölcsöt; mig külsőleg a rendet állítólag helyreállították, adig a belső intézmények desorganisatiója határozottan növekszik. Jellemzőleg rajzolja a dolgok állását a Lambert és Wielopolszki közti párbész. Lambert gróf t. i. a hozzá érkezett Wielopolszkit kérdezvén: „Mi újság?“ — ez így válaszolt: „Nálam — mond az ögróf — minden csendes. Én a tanácsnak másod elnöke vagyok — és a tanács üléséi felfüggesztve: én igazságminiszter vagyok — és a curások szünetelnek; én cultus miniszter is vagyok — és a templomok zárva; én a nyilvános oktatás minisztere vagyok — és az iskolák kaszányakká lőnek.“

Ujabbak. A „P. Lloyd“-nak írják Bécsből oct. 30-ról: A tárnok Majláth ő nmlga 29-én írásban headta lemondását a kancelláriához, honnan ő Felsőge elébe fog terjesztetni. Elfogadhatása bizonyos. Némelyek már utódát is emlegetik, b. Hauert; azonban biihetőbb, hogy ez állomás betöltetlen marad, mig alkalmas egyéniséget találunk rá, mi a jelen körülmények közt nem könnyű feladat.

— Ugyanazon levelező írja, hogy a gróf Forgách megmaradása bizonyos. Az új kancellár-ról beszédet tehát úgy kell érteni, miszerint gróf Forgách annyiban „új“ kancellár lesz, a mennyiben

Magyarország elleni erőyes rendszabályaival, az állam-miniszterium értelmében, egészen új magatartást követend.

— A magyar országgyűlésnek február 1-én leendő összehívásáról Bécsben nem feltétlenül, hanem csak azon esetre van szó, ha addig teljesen urává válhatnak a helyzetnek, hogy a választásokra gyakorlandó befolyásuk által engedékenyebb képviselőket hozhassanak össze.

— A m. kir. helytartótanács felterjesztése a válasz, hír szerint kir. leirat alakjában fog adni, mely kegyteljes modor arra mutat, hogy a kormány testület nem fog megdorgáltatni.

— A hercegprímás ő eminenciája múlt hó 29-én reggel szent misét olvasott, később több óráig tartó értekezlete volt a kancellárral. Vele van gr. Forgách esztergomi kanonok is, kinek tulajdonítják a kancellárhoz intézett jeles irat szerkesztését. Ő Felsége oct. 31-én déli egy órakor fogadta félőrai kihallgatáson. Minthogy az udv. kancellár, ő Felsége beleegyezése folytán nem volt jelen: a fogadtatás az „audientium verbum regium”-nak régebbi időben szokásban volt szigorú jellemét elvesztette, és így csak egyszerű volt.

— Ő eminenciáját nov. 1-re várták haza Esztergomba, hol 76-ik születésnapját az összes clerus és megyei közönség készült megünnepelni.

— Székesfejevár városa oct. 28-án tartott ülésében a derék áldornagynak lelkes hazafiságáért, különösen pedig a kancellárhoz intézett újabb iratáért köszönetet szavazott.

— A „P. Lld.” bécsi levelezője a leghatározottabban állítja, hogy a szerb vajdaság kérdése a minisztertanácsban még nem jött szóba. Gróf Forgách szigorúan ragaszkodik azon álláspontához, miként a szerb igények kielégítése csak a magyar országgyűlés útján történhetik, a koronával egyetértve. S a kancellár kabinetkérdéssé fogná tenni, ha az államminiszterium a szerb ügyben, a magyar országgyűlés kikerülésével járna el.

— Még le sem járt a gratzi „Volkestimme” ellen minapiban indított sajtóper s múlt hó 30-án este már ismét befogták a szerkesztőjét Tanzer Károlyt s egyik dolgozótársát Reschauer-t, egy a „Zeit” című, különben osztrákbarát hírlapból szóról szóra átvett bécsi közleményért. A nevezett lap szerkesztőisége előtt annyival megfoghatatlanabb a cs. k. rendőrhatalóság ezen eljárása, mivel az említett cikket, dacára legkisebbé sem bo-

tránkoziató tartalmának, a szerkesztő még éjjel kihúzta s csak vétségéből csúszott át a lap néhány példányában.

— Párisi tudósítások folyvást élénken foglalkoznak a francziák császára által Velenceze iránt kezdett alkudozás kérdésével. A császár igyekezní fog rábeszélni Ausztriát, hogy vegye elejét az őt fenyegető krízisnek, az által, hogy tul ad egy oly tartományon, mely egész Európa itélete szerint csak baj, sőt veszély a birodalomra nézve. Vannak, kik, azt vélik, hogy ezen alkudozások megkezdését a porosz király javasolta a császárnak Compiegneben.

— A turini „Opinione”-nak sürgönyzik Brüsszelből oct. 28-ról, hogy a belga kormány az érintett napon meghatározta, az olasz királyság elismerését.

— Kossuth egy újabb iratot bocsátott közre, melyben Magyarországnak Olaszországhoz, főleg pedig a velencei kérdéshez viszonyát fejtegeti. Szerinte ha Magyarország bukik, Olaszhon nemcsak Velenczét nem kapja meg, sőt azon veszély által is fenyegettetik, hogy Rómát, Nápolyt s még többet is elveszítsen.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(339)

550. 1861.

Hirdetmény.

(3-3)

Szászvárosszék tanácsa mint csődhatalóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy szászvárosi polgár Welmann Frigyes és neje Tóth Kata csődtömegéhez tartozó, az irt városban a Rózsautczában 229 szám alatt levő 15 lakó szobából, 4 élék kamarából álló egyemeletű háza, az ahoz tartozó gőz-szeszgyárral és annak hajlékaival, gabona raktáraival és nagy istállókkal együtt, melyek összegzeszgyárral és annak hajlékaival, gabona raktáraival és nagy istállókkal együtt, melyek összesen 20,140 osztr. ért. forintba becsültettek, közárverés útján leendő eladások meghatározatván, ezen a hely színeén tartandó árverésre nézve az első határidő jövő 1862-ik évi Mártius 20-ik napja és a hely színeén tartandó árverésre nézve az első határidő jövő 1862-ik évi Mártius 20-ik napja és a második határidő ugyanaz évi Április 19-ik napja mindenkor délelőti 10 órára tüzetett ki. Az árverési feltételek a szokott hivatali órákon itten megtekinthetők.

Szászváros szék Tanácsa szeptember 20-án 1861.

NEM HIVATALOS.

(344)

Dittmar R. gyárából való!

Moderateur és Argent lámpák s ahoz való Raffinált lámpaolaj,

ugy szintén a legjelesebb porcellán-gyárakból levő asztali-, theázó-, kávézó- és mosdó-porcellán edények; továbbá mindenféle író- s rajz-eszközök, illatszerek, Nürnbergi árúk és fűszer-nemük legjutányosabb áron szolgáltatnak Kolozsvártt

BÁNYAY KÁROLY
„Levél” című kereskedésében.

(2-2)

(349)

(1-3)

Egy új bécsi schalus kocsi eladó.
Értekezhetni b.-magyarutczában, lackirozó Stadler Frigyes urnál, 429 szám alatt.

(347)

Ó v á s.

(2-3)

A Kolozsvári Közlöny oct. 27-ik és a Korunk oct. 29-ik számaiban közhírré tétetik, hogy gr. Eszterházi Antal ur ő nságának Magyar Laposi s ahoz tartozó jószágaihoz a regalék folyó év december 5-én közárverés mellett 1862-ik év január 1-ő napjától kezdve haszonbérbe fognak adni. Ezen hirdetményt alólikt tévedésnek s ha nem az, ugy törvénytelennek nyilvánítja: mert a alólikt 1859-ik év május 31-én kelt, törvényes kellekekkel ellátott, beis táblázott kötlevel mellett 1860 apr. 24-étől fogva azon Re-1866 apr. 24-ig vette ki haszonbérbe, s azon kötlevel mellett 1860 apr. 24-étől fogva azon Regalékát némely fekvő birtokrészekkel tényleg birja is. Ennélfogva alólikt innepélyes óvást teszen mind a czélba vett haszonbérbeadás ellen mind a helytelen hirdetés ellen, figyelemztetvén mindenkit arra: hogy alólikt jogaiban magát megrovíditelni nem fogja engedni, s a haszonbérbe venni szándékozó magának kellemetlen s bizonytalan kimenetelű pört szerezni kerülje.

Hirsch Ignác.

(3-3)

(342)

Haszonbér.

A gr. és b. Bánfi család n. sebesi határon lévő Gyalu mare nevű terjedelmes bükkös erdeje, hamuszir főzés végett, árverés útján haszonbérbe adandó. Az árverés leszén 1861-ik évi november 14-ik napján d. e. 9 rakor B. Hunyadon uradalmi felügyelő Endes Miklós urnál, és Kolozsvártt ügyvéd Mikó Lőrincz urnál is sétáló utcában 16 szám alatt.

(3-3)

(338)

ELADÓ BIRTOK.

Mező-Szengyelben egy tagban 230 hold lankás kaszáló és szántóföld; 140 veder bort termő szőlő; erdő és regale; egy a hozzá tartozó keménytelki rész is.

Mező-Székáiban 325 hold szántó és kaszáló; 10 holdas belső telek; szálas erdő; 170 frolt jövedelmező regale. — A tagosítási munkálatok megkezdvén és rövid időn a kihasítás is meg fog történni.

Mindkét birtok-rész külön is eladó. Értekezhetni bővelben tulajdonos Betegh Kelemennel F.-Örben, vagy Naláczai Farkas urnál Kolozsvártt.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

Erdély története 1848--49-ben.

Irta Kövári László. Ára 2 frt.

Országgyűlési törvényczikkelyek

1836. évi 80 l. r.
1840. „ 1 ft — „
1844. „ „ 30 „
„ „ félvben „ 80 „

Magyar polgári magánjog

az 1848-dik évi törvényhozás és az országbirói tanácsokmány módosításai nyomán kézikönyvvül irta Ökröss Bálint. Ára 3 frt.

A Királyhágón inneni rész

ERDÉLY TÉRKÉPE

alkotmányos felosztás szerint.

Oskolai használatra.

A legújabb és legjobb kútfők szerint tervezte és köre rajzolta Elekes Ferencz. Kiadja STEIN JÁNOS.

Ára szépen színelve 2 frt 50 kr. Egészbe vászonra huzva 3 frt 40 kr. Egészbe vászonra huzva négy szeletbe 4 frt 10 kr. o. é.

Erdélyi Muzem-egylet évkönyvei

I-ő kötetének 3-dik s utolsó füzeté.

Ára 1 forint o. ért.

Az egész kötetnek ára 1 frt 70 kr.

Erdélyi képes naptár

1862-dik évre. Ára 25 kr.

Ideiglenes törvénykezési szabályok, az országgyűlés által elfogadott szöveg szsrint, 40, 60 és 80 kr. kiadásokban.

Introductio in artem Diplomaticam præcipue hungaricam, cum III Tabulis æri incis. Ára 6 frt.

Erdélyország nagyfejedelemségének újabb országgyűlési végzése (Articuli novellares dietales) 1744—1811 magyarosította s egy vezetékekkel s némely külön jegyzetekkel világosította dálnoki Ince József. Ára 2 frt 50 kr., köve 3 frt.

Erdélyhoni jogtudomány, irta Dózsa Elek jogtudor. Első könyv: Erdélyhoni közjogtan. Második könyv Magyar magán-jogtan. Harmadik könyv: Magyar pertan. A három kötet ára 6 frt o. é.

(Vajda László) Az erdélyi polgári magános törvény. 5 kötet. 4 frt. (Carolus Szász de Szemeria) Sylloge tractatum aliorumque actorum publicorum historiam et argumenta D. Diplomatis Leopoldin resolutionis item quae Alvincziana vocatur illustrantium. Kémény kötésben ára 2 frt.